

- Jacobsen, N. Kingo (1972): Rejsbymarsken. Miljø, stormfloder og digebygning på en eksponeret vesterhavskyst. *Folia Geographica Danica* 12,1. København.
- Jessen, A. (1936): Vendsyssels Geologi. DGU, V.2. Reitzel, København.
- Jordartskort Nordjylland(K) (1989): DGU, København.
- Jørgensen, J.A. (1971): The Quarternary of Vendsyssel. *Bull. Geol.Soc.of Den.*, Vol 21, part 2-3, 1971 København.
- MAP(SW) (1989): (OSU-MAP for the PC) Ver.3. GIS program. Public domaine The Ohio State University.
- Målebordsblad(K) (1973): 1318 III NV Hirtshals 1:25.000. 1318 III SØ Hjørring 1:25.000. 1318 III SV Lønstrup 1:25.000. 1318 III NØ Tversted 1:25.000. Geodætisk Institut.
- Nielsen, J. & Nielsen, N. (1982): Kystmorfologi. Geografforlaget.
- Surfer(SW) (1988): Interpolationsrutiner til overflademodellering. Golden Software Inc.

Noter

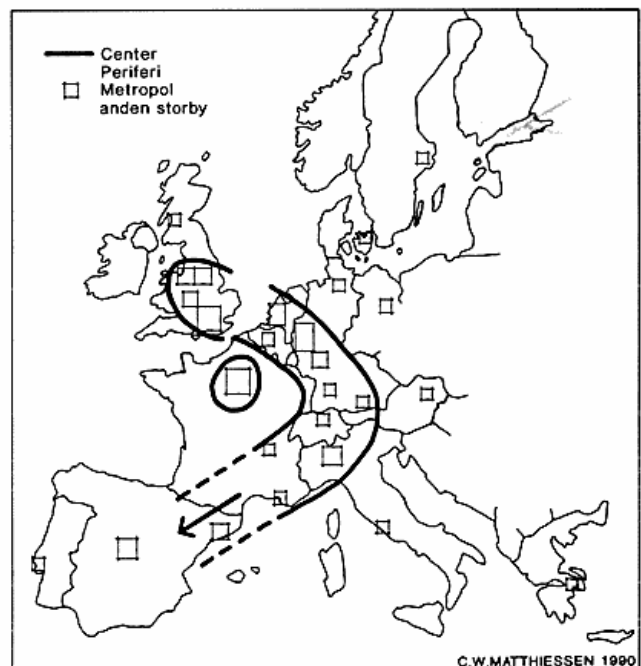
Vesteuropa 1990

Christian Wichmann Matthiessen

1990erne bliver et dynamisk årti. Nye vilkår for vækst kommer til at ændre det økonomiske europakort. Der kan være grund til at sætte den øjeblikkelige bedømmelse af Europa på tryk, inden det indre marked etableres 1992, og førend Østeuropas fornyelse får effekt.

Mange forskergrupper udarbejder modeller for verdensdelens økonomiske geografi. Det spændende udgangspunkt for den forventede voldsomme dynamik er fx præsenteret af en fransk gruppe af geografer (RECLUS, 1989). Også i Milano tegner man den slags kort (IRER, 1987). Det kort, der her præsenteres, er inspireret af sådanne modeller. Dertil kommer en række andre informationer om storbyernes størrelse og vækst hentet fra NUREC databasen (NUREC, 1990) og fra URBINNO databasen (Matthiessen, 1989). Endelig er Anderssons analyse (1989) af storbyernes kreative erhverv anvendt.

På kortet over Vesteuropa er angivet 25 metropoler. De har stor befolkning og spiller hovedroller for store landområder. Metropoler er trafikknudepunkter med terminalfunktioner. De rummer finansielle centre og økonomisk ledelse. De har kultur, underholdning og servicevirksomhed på top-niveau. I dem finder man store forskningsinstitutioner og højere uddannelse. Mange er tillige hovedstæder eller centre for store regioner. Så omfatter de

også politisk ledelse, administration og offentlig service på højt niveau. På kortet er desuden angivet andre vigtige storbyer.

På kortet er det europæiske center indtegnet og periferien afgrænset. Mellem disse zoner findes områder, der hverken betegnes som center eller periferi.

Det europæiske center strækker sig fra Midtengland, via Benelux-landene, Vesttyskland, Schweiz og Norditalien til Sydfrankrig. Paris hører med. Centrets vækstretning er mod sydvest. Det europæiske center omfatter mere end halvdelen af alle Vesteuropas millionbyer.

Centret består af de midtengelske storbyer, London, de nederlandske storbyer, Paris og byerne i Rhein-Ruhr. Det europæiske center fortsætter via Frankfurt, Stuttgart og München til Zürich. Også Milano, Marseille, Lyon og Barcelona hører med. Storbyerne i det europæiske center udgør en slags superliga. Grundpriserne er betydelige og trafikken voldsom. Byerne ligger i egne, der er tætbefolkede og overfyldte. Oplande og baglande overlapper, og der er ofte funktionel arbejdsdeling byerne imellem. Det europæiske center udgør én storbyregion af samme komplicerede og dominante karakter som den på den amerikanske østkyst.

Europas økonomiske periferi findes mod vest, sydøst, øst og nord. Her findes kun få metropoler og storbyer.

Den intermediære zone mellem center og periferi rummer 7-8 metropoler. Zonen er mere enkelt og traditionelt hierarkisk opbygget end centret, så metropolerne hver for sig dominerer et opland, selv om de konkurrerer med hinanden og med byerne på næste niveau, når det gælder en række funktioner. Trafikken uden for det europæiske center fungerer uden store problemer, miljøet har det bedre, og grundpriserne er til at betale.

København spiller i den europæiske 1. division af storbyer. På den nordøstlige side af centret finder man desuden Stockholm og Hamburg, som er de daglige konkurrenter til København, når det gælder storbyfunktioner. Selv om Berlin har status af metropol, spiller den by stadig en underordnet rolle i Vesteuropas økonomiske geografi. Wien og Glasgow hører med i gruppen af metropoler på den nord-østlige side af det europæiske center, men konkurrerer næppe meget med København.

Ingen danske byer spiller i de europæiske storbyers 2. division. Fra Skandinavien tæller den fire store byer, Helsinki, Oslo, Göteborg og Malmø-Lund.

Med nedtoning af nationalstaternes rolle vil nye internationale konkurrencevilkår især fokusere på storbyerne. København står stærkt, når det gælder internationale forbindelser, og de kreative erhverv er fornemt repræsenterede (se Matthiessen, 1989). Også når det gælder mere traditionelle storbyerhverv, finansiering og forretningsservice præsenterer Storkøbenhavn sig smukt på europakortet.

Storkøbenhavn har yderligere en potentiel fordel. Kø-

benhavn og Berlin kan som de eneste storbyer i Europa ændre deres position med ét slag. Berlin ved igen at blive Tysklands hovedstad, med alt hvad det indebærer. København ved at integreres med Malmø-Lund efter etablering af en fast forbindelse over Øresund.

Litteratur

Andersson, Å. E. (1989): Sydsveriges vitalisering. Sydsvenska Handelskammaren.

RECLUS. *Groupement d'Intérêt Public RECLUS* (1989): Les villes "Européennes". Montpellier.

IRER (1987): A Metropolitan Process Analysis Experience: The Milan Project. Milano.

Matthiessen, C. W. (1989): Storkøbenhavns vækstpoteiale i vesteuropæisk perspektiv. Geografisk Tidsskrift, bd. 89, p. 66-77.

Network on Urban Research in the European Community (1990): Urban agglomerations in Europe. Stensil, Duisburg.

også politisk ledelse, administration og offentlig service på højt niveau. På kortet er desuden angivet andre vigtige storbyer.

På kortet er det europæiske center indtegnet og periferien afgrænset. Mellem disse zoner findes områder, der hverken betegnes som center eller periferi.

Det europæiske center strækker sig fra Midtengland, via Benelux-landene, Vesttyskland, Schweiz og Norditalien til Sydfrankrig. Paris hører med. Centrets vækstretning er mod sydvest. Det europæiske center omfatter mere end halvdelen af alle Vesteuropas millionbyer.

Centret består af de midtengelske storbyer, London, de nederlandske storbyer, Paris og byerne i Rhein-Ruhr. Det europæiske center fortsætter via Frankfurt, Stuttgart og München til Zürich. Også Milano, Marseille, Lyon og Barcelona hører med. Storbyerne i det europæiske center udgør en slags superliga. Grundpriserne er betydelige og trafikken voldsom. Byerne ligger i egne, der er tætbefolkede og overfyldte. Oplande og baglande overlapper, og der er ofte funktionel arbejdsdeling byerne imellem. Det europæiske center udgør én storbyregion af samme komplicerede og dominante karakter som den på den amerikanske østkyst.

Europas økonomiske periferi findes mod vest, sydøst, øst og nord. Her findes kun få metropoler og storbyer.

Den intermediære zone mellem center og periferi rummer 7-8 metropoler. Zonen er mere enkelt og traditionelt hierarkisk opbygget end centret, så metropolerne hver for sig dominerer et opland, selv om de konkurrerer med hinanden og med byerne på næste niveau, når det gælder en række funktioner. Trafikken uden for det europæiske center fungerer uden store problemer, miljøet har det bedre, og grundpriserne er til at betale.

København spiller i den europæiske 1. division af storbyer. På den nordøstlige side af centret finder man desuden Stockholm og Hamburg, som er de daglige konkurrenter til København, når det gælder storbyfunktioner. Selv om Berlin har status af metropol, spiller den by stadig en underordnet rolle i Vesteuropas økonomiske geografi. Wien og Glasgow hører med i gruppen af metropoler på den nord-østlige side af det europæiske center, men konkurrerer næppe meget med København.

Ingen danske byer spiller i de europæiske storbyers 2. division. Fra Skandinavien tæller den fire store byer, Helsinki, Oslo, Göteborg og Malmö-Lund.

Med nedtoning af nationalstaternes rolle vil nye internationale konkurrencevilkår især fokusere på storbyerne. København står stærkt, når det gælder internationale forbindelser, og de kreative erhverv er fornemt repræsenterede (se Matthiessen, 1989). Også når det gælder mere traditionelle storbyerhverv, finansiering og forretningsservice præsenterer Storkøbenhavn sig smukt på europakortet.

Storkøbenhavn har yderligere en potentiel fordel. Kø-

benhavn og Berlin kan som de eneste storbyer i Europa ændre deres position med ét slag. Berlin ved igen at blive Tysklands hovedstad, med alt hvad det indebærer. København ved at integreres med Malmö-Lund efter etablering af en fast forbindelse over Øresund.

Litteratur

Andersson, Å. E. (1989): Sydsveriges vitalisering. Sydsvenska Handelskammaren.

RECLUS. *Groupement d'Intérêt Public RECLUS* (1989): Les villes "Européennes". Montpellier.

IRER (1987): A Metropolitan Process Analysis Experience: The Milan Project. Milano.

Matthiessen, C. W. (1989): Storkøbenhavns vækstpoteiale i vesteuropæisk perspektiv. *Geografisk Tidsskrift*, bd. 89, p. 66-77.

Network on Urban Research in the European Community (1990): Urban agglomerations in Europe. Stensil, Duisburg.